

een zigzaglijn van twee mm hoog. Met de bovenste groef vormt deze zigzaglijn een aantal gelijkzijdige driehoekjes. De zigzaglijn is gedeeltelijk verdwenen en op sommige andere plaatsen moeilijk te herkennen.

Rond elk pengaatje bevindt zich een ingekerfde cirkel, concentrisch met het pengaatje. Tussen de cirkels en de pengaatjes bevinden zich een aantal naar de pengaatjes toelopende kerfjes. Sluitend aan deze ingekerfde cirkel bevinden zich recht onder de beide pengaatjes een tweetal verticale evenwijdige groeven die doorlopen tot vlak boven de zigzagversiering. Tussen de beide verticale groeven zijn nog vaag een aantal horizontale kerfjes zichtbaar. Zowel de cirkelgroeven rond de pengaatjes als de verticale kerfjes onder de pengaatjes zijn gedeeltelijk verdwenen. Van de cirkelgroef rond het pengaatje tot de zigzaglijn is de lengte van de verticale groeven resp. 11 mm en 10 mm, de afstand tussen de beide groeven resp. 1,6 mm en 2,1 mm.

Parallellen en datering

De speerpunt heeft overeenkomsten met die uit Zuid-Duitsland en Zwitserland. Dit vooral vanwege de zigzagversiering, bestaande uit rechte lijnen, en niet uit curven, wat meer kenmerkend is voor Noordepse importen (Butler, 1963. pp. 244-245). De speerpunt uit Eindhoven mag dan ook beschouwd worden als een import van Zuid-Duitsland of van de noordelijke uitlopers van de Alpen in Zwitserland en kan gedateerd worden in de 9e eeuw v. Chr.

NICO ARTS

Literatuur:

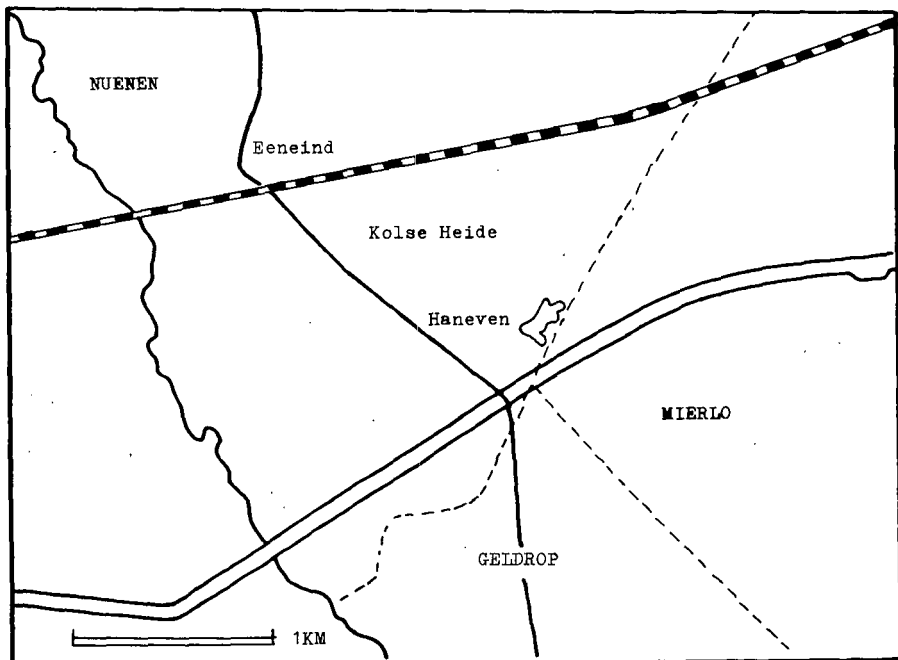
- Beex, G., 1967. Archaeologisch overzicht der gemeente Eindhoven. *Brabants Heem* XIX. pp. 184-190.
Bursch, F.C., 1950a. Voordat Eindhoven bestond . . . In: Oud Eindhoven. (1950)
Bijdragen tot de studie van het Brabantse Heem I. p.p. 1-7.
Bursch, F.C., 1950b. Lijst der in Eindhoven gevonden archeologica. In: Oud Eindhoven. *Bijdragen tot de studie van het Brabantse Heem* I. pp. 8-10.
Butler, J.J., 1963. An Early Bronze Spearhead from De Zijk (South Holland). *Helinium* III. pp. 241-245.
Buttler, J.J., 1969. Nederland in de Bronstijd, Fibulareeks 31. Bussum.
Felix, P., 1945. Das zweite Jahrtausend vor der Zeitrechnung in der Niederländischen Bronzezeit. Ongepubliceerde dissertatie Universiteit Rostock.

WAAR WERD DE „EINDHOVENSE” SPEERPUNT GEVONDEN?

In alinea drie van voorgaand artikel zegt Nico Arts terecht: „Er zijn geen vondsten bekend uit de directe omgeving van het Eindhovense gedeelte van het Eindhovens Kanaal”.

Uit de door hem aangehaalde mededeling van Jan van Poppel blijkt alleen dat de betreffende speerpunt uit het Eindhovens Kanaal afkomstig is en dus niet noodzakelijk binnen de gemeentegrenzen van Eindhoven is gevonden. Ik zou eerder zeggen: integendeel. Immers het Eindhovens Kanaal lag tot 1920 geheel buiten de gemeentegrenzen van Eindhoven en strekte zich uit vanaf een punt dicht bij de oostelijke gemeentegrens (de haven) tot aan de Zuid-Willemsvaart ten zuiden van Helmond. De speerpunt is dus zeker niet ontdekt binnen de voormalige gemeentegrenzen van Eindhoven. Nico Arts heeft overigens gelijk als hij zegt dat er ook tot de huidige

oostgrens van Eindhoven geen aanduidingen zijn voor een, archeologisch gezien, aannemelijke vindplaats.

Ten oosten van deze gemeentegrens is echter één plaats waar alle condities aanwezig zijn als „gunstige” mogelijkheid voor het vinden van een bronzen speerpunt uit de Late Bronstijd. Het Eindhovens Kanaal passeert namelijk een punt waar, midden in het kanaal, de gemeentegrenzen van Geldrop, Mierlo en Nuenen samen komen. Dit punt ligt juist ten zuiden van het Haneven (zie kaartje), waar, rond het midden van de vorige eeuw en ook in het midden van deze eeuw, talrijke prehistorische vondsten werden ontdekt, vanaf het Neolithicum tot de IJertijd daterend (Beex 1969). Het betreft twee stenen bijlen die samen met een bronzen bijl werden gevonden en die in de literatuur per abuis zijn vermeld onder de gemeente Gemert en wel bij het gehucht Koks (Butler 1959, p. 292). In bovengenoemd artikel meen ik echter duidelijk te hebben aangetoond dat dit moet zijn bij Coll op de Kolse Heide waarin ook het Haneven ligt. Andere vondsten die rond het Haneven en het Gulbergven werden ontdekt zijn urnen en andere voorwerpen die dateren vanaf de Midden-Bronstijd tot in de IJertijd (Noordbrabants Museum nr. 95 tot en met 102).

Op 1-4-1863 zond P.J. van Blarckom, Officier van Justitie te Eindhoven, een brief aan Dr. C.R. Hermans van het Provinciaal Genootschap over deze vondsten. Bij deze brief was een situatieschets ingesloten die vrij goed op de huidige topografische kaart kon worden overgebracht. Hermans vermeldt deze gegevens in zijn publicatie van 1865 op p. 100 en 101 (Hermans 1865).

Rond de vijftiger jaren van deze eeuw bezocht ik de eigenaar van het gebied waarin het Haneven ligt (Prof.Ir. B.O. Tellegen). Deze was in het bezit van urnen en

urnscherven die bij de bouw van de woning en de aanleg van voetpaden op het terrein waren gevonden en die in hoofdzaak uit de Late Bronstijd en IJzertijd dateerden. Van Blarkom tekende op zijn situatieschets ook de plaats van een viertal grafheuvels, waarvan er mogelijk één of meer verdwenen zijn bij de ontgronding van een perceel langs de oostzijde van de gemeentegrens op het grondgebied van de gemeente Mierlo.

Als vindplaats van de „Eindhovense” bronzen speerpunt lijkt me een plaats in het kanaal ten zuiden van het Haneven zeer aannemelijk. Als ik verder een keus zou moeten maken uit de drie gemeenten die hier samenkomen dan zou ik een lichte voorkeur hebben voor de gemeente Mierlo, omdat zich op het grondgebied van deze gemeente de hoge zandrug voortzet waarop ook de grafheuvels en het urnenveld bij het Haneven zijn gelegen.

G. BEEEX

Literatuur:

Beex, 1969 – G. Beex, Archeologisch overzicht van de gemeente Nuenen. Brabants Heem 1969, p. 50-53.

Butler 1959 – J.J. Butler, A Note on the Maas-Rhine Group of Irish Early Bronze Age Exports. Berichten van de R.O.B., 1959, p. 291-292.

Hermans 1865 – C.R. Hermans, Noordbrabants Oudheden. 's-Hertogenbosch 1865.